

“KAIKKEIN TÄRKEINTÄ ON HALU JA VALMIUS PUOLUSTAA SUOMEA”

(Julkaistu aikaisemmin Helsingin Reservin Sanomissa)

Puolustusvoimain komentaja kenraali Gustav Hägglund on - juuri ennen siirtymistään Brysseliin EU:n sotilaskomitean puheenjohtajaksi - julkaissut kirjan Suomen puolustus. Kirjasaan hän pohtii Suomen puolustuksen vaihtoehtoja ja realiteetteja. Tämän kirjoituksen otsikko on lainaus hänen kirjastaan. Toinen ajatuksia herättävä lainaus on “Moni uskoo Venäjän olevan mennyttä - mutta niin on moni uskonut ennenkin”.

Julkisen keskustelun ollessa nyt vilkkaimmillaan, Hägglundin kirja tuo siihen tärkeän ja ammattitaitoisen lisän.

Professori Heikki Ylikangas on tullut tunnetuksi uusista, monasti keskustelua herättäneistä historiallisista tulkinnoistaan. Talvisodan päättymiseen liittyen Ylikangas on jo jonkin aikaa esittänyt teorian, jonka mukaan Saksa antoi Suomen ymmärtää, että kannattaa solmia rauha Neuvostoliiton kanssa koska Saksa hyökkäisi ennen pitkää Neuvostoliittoa vastaan ja Suomi saisi tällöin hyvityksen.

Uusimmassa kirjassaan Ylikangas pyrkii tuomaan teesinsä esille paitsi laajahkon esseen kautta, myös kahden näytelmänsä voimalla. “Tie talvisotaan” ja “Kun Summa petti” ovat näytelmäkirjailija Ylikankaan eikä historiantutkijan käsialaa. Oletettavasti keskustelu tulee jatkumaan mm. Sotilasaikakauslehden palstoilla.

Tiedustelutoimintaa on aina ymmärrettävistä syistä verhottu salaperäisyyteen. Aiempina vuosikymmeninä katsottiin myös ulkopoliittisista syistä olevan viisainta olla puhumatta mitään siitä tiedustelutoiminnasta jota suomalaiset ovat itärajan takaa suorittaneet. Joensuulainen historiantutkija, FL Matti Kosonen valottaa nyt kirjassaan Raja railona aukeaa, Tiedustelua Neuvosto-Karjalassa 1920-1939 näitä toimia. Kosonen esittelee melko laajasti Suomen tiedustelun organisoitumista sotien välisenä aikana ja käy sen jälkeen esittelemään eri operaatioita. Tutkimus perustuu laajaan arkistomateriaaliin sekä haastattelutietoihin. Mielenkiintoinen kirja, jonka käyttöarvoa olisi lisännyt lähdeviitteiden käyttö.

Pohjoiskalotin tapahtumat toisen maailmansodan aikana ovat meillä, niinkuin myös muualla, varsin vähän tunnettuja. Ruotsalainen toimittaja Lars Gyllenhaal on yhdessä amerikkalaisen James F Gebhardtin kanssa selvittänyt näitä asioita nyt jo toiseen painokseen ehtineessä kirjassaan Slaget om Nordkalotten.

Kirjassa kerrotaan saksalaisten varastoista ja niitä valvoneista Wehrmachtin upseereista Ruotsin maaperällä ja Wehrmachtin, saksalaisista sotilaista liikkumassa vartoomatta Ruotsin alueen kautta Suomeen, saksalaisista ja myöhemmin amerikkalaisista sotilaslentokoneista Ruotsin ilmavoimien tukikohdissa, neuvostoliittolaisista Norjassa. Kirja on pikemminkin journalistinen reportaasi kuin historiallinen tutkimus, mutta antaa mielenkiintoisen kuvan puolueettoman Ruotsin osallisuudesta sotaan.

Siviiliväestön asema on aina sodassa tukala. Väestönsuojelu on keskeisellä sijalla ja siitä, miten Helsingin väestönsuojelun vapaaehtoispuoli on organisoitu ja kehitetty, kertoo Matti Haro juuri ilmestyneessä Helsingin Väestönsuojeluyhdistyksen historiikissa. Koska väestönsuojeluyhdistys edustaa vapaaehtoistoimintaa, viranomaisorganisaatiota ja -

toimintaa kirjassa on lähinnä sivuttu. Kirja on kaikille stadin maanpuolustajille tärkeä, sillä ellemme itse mahdollisen kriisin sattuessa ole stadissa, niin perheemme ainakin on.

Markus Anaja

Gustav Hägglund, Suomen puolustus. Ajatus Kirjat, Helsinki 2001. 174 sivua, kuvitettu.
Noin 165 mk

Heikki Ylikangas, Tulkintani talvisodasta. WSOY, Helsinki 2001. 254 sivua.

Matti Kosonen, Raja railona aukeaa. Tiedustelua Neuvosto-Karjalassa vuosina 1920-1939. Kustanusyhtiö Ilias, Joensuu 2001. 265 sivua, kuvitettu.

Lars Gyllenhaal & James F Gebhardt, Slaget om Nordkalotten. Historiska Media, Lund 2001. 184 sivua, kuvitettu. SEK 65.

Matti Haro, 60 vuotta Helsingin turvana. Helsingin Väestönsuojeluyhdistys 1941-2001. Helsingin Väestönsuojeluyhdistys, Helsinki 2001. 168 sivua, kuvitettu.